

Πηγή: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ Σελ.: 25,32 Ημερομηνία έκδοσης: 29-03-2020
Επιφάνεια: 1155.11 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 55380
Θέματα: ΙΟΒΕ



ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ - ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ
«Η ύφεση θα είναι
βαθύτερη από τα χρόνια
των μνημονίων» **Σ. Β8**

ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Επιστημονικός διευθυντής του ΙΟΒΕ

«Η ύφεση θα είναι βαθύτερη από τα χρόνια των μνημονίων»

Η καθυστέρηση στη διαχείριση της προηγούμενης κρίσης φέρνει την Ελλάδα σε περισσότερο δύσκολη θέση στην αφετηρία της νέας πρόκλησης



«Η επιλογή της κυβέρνησης να στηριχθούν οι δομές και μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων, και μέσω αυτών οι εργαζόμενοι, είναι ασφαλώς σωστή. Για την ακρίβεια, δεν τίθεται καν επιλογή» υπογραμμίζει ο καθηγητής κ. Ν. Βέττας

ΣΤΟΝ ΖΩΗ ΤΣΩΛΗ

«Η κρίση που ζούμε αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο δραστηριοποιούνται οι άνθρωποι, και είναι φυσικό να ακυρώνει όσα θεωρούσαμε δεδομένα σε πολλές πλευρές της οικονομίας. Θα φέρει πιο βαθιά ύφεση από τα πρώτα χρόνια των μνημονίων, αλλά όλοι πρέπει να προετοιμαστούν για την επόμενη ημέρα, που το ζητούμενο θα είναι πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις, χωρίς εξαιρέσεις, θα αναδιαρθρωθούν ώστε να παράγουν ανταγωνιστικά προϊόντα και υπηρεσίες, εν όψει και της μειωμένης παγκόσμιας ζήτησης». Αυτό είναι το σήμα που δίνει ο επιστημονικός διευθυντής του ΙΟΒΕ, μέλος της Επιτροπής Σοφών της κυβέρνησης για την Οικονομία καθηγητής Νίκος Βέττας, και τονίζει ότι «το πλήγμα μοιάζει με την επίδραση πολέμου στις οικονομίες».

«Ο πλανήτης Γη κλείνει». Ετσι περιέγραψε ο «Economist» την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η παγκόσμια οικονομία λόγω του κορωνοϊού...

«Το υγειονομικό πρόβλημα και τα μέτρα αντιμετώπισης του προκαλούν αδυναμία των ανθρώπων να μετακινήθούν και άρα να καταναλώσουν και να εργαστούν. Είναι έτσι ένα απευθείας ισχυρό πλήγμα στη συνολική ζήτηση όσο και στην προσφορά, που οδηγεί την παγκόσμια οικονομία σε ύφεση. Ακόμη και αν το πρόβλημα εξελιχθεί σύμφωνα με το κεντρικό σενάριο, δηλαδή αν αμβλυθεί σημαντικά στις μεγαλύτερες οικονομίες πριν από το καλοκαίρι, οι απώλειες θα ακολουθήσουν για πολλούς

μήνες, αν και πολύ διαφορετικά ανάμεσα σε τομείς και χώρες. Αλλού, όπως για διαρκή καταναλωτικά αγαθά, μπορεί να αναμένεται ισχυρή ανάκαμψη από το φθινόπωρο, καθώς θα εκφραστεί μια συσσωρευμένη κατανάλωση που αναβλήθηκε, ενώ και οι παραγωγοί θα μπορούν να τα αποθηκεύσουν. Αλλού, όπως στις μετακινήσεις και στον τουρισμό, η ανάκαμψη αναμένεται να είναι πολύ πιο μακροχρόνια».

Ήταν έτοιμες οι οικονομίες διεθνώς για μια τέτοια κρίση;
«Ακρίβως το αντίθετο, καθώς επικράτησε η τάση αναβολής της λύσης σημαντικών προβλημάτων. Αυτό συνέβαινε μέσω αυξανόμενου δανεισμού αλλά και με αδράνεια μπροστά στις απαραίτητες δομικές αλλαγές. Οι κεντρικές τράπεζες είχαν υποχρεωθεί να εφαρμόζουν μη συμβατικά μέτρα πολιτικής, ενισχύοντας για εξαιρετικά μεγάλο διάστημα την οικονομία με νέο χρήμα, ώστε να αντιμε-

τωπιστεί η ασθενής διάθεση για επενδύσεις και να ενισχυθεί η μεγέθυνση. Αυτές οι πολιτικές στήριξαν και μεγάλο μέρος της πρόσφατης δυναμικής των χρηματαγορών. Φυσικά, όμως, δεν είναι χωρίς όρια, δαμνίζονται μεθόδευση από το μέλλον και πρέπει να εφαρμόζονται κατ'εξοχήν σε περιόδους κρίσης. Τώρα που μια νέα κρίση ήρθε, η παγκόσμια οικονομία δεν είναι όσο προετοιμασμένη θα μπορούσε».

Η Ελλάδα δεν είχε προλάβει να συνέλθει από τη δεκαετή κρίση...
«Η αρχική ύφεση θα είναι αναπόφευκτη και φοβόμαι πως θα είναι βαθιά, όπως στα πρώτα χρόνια των μνημονίων, ίσως και βαθύτερη, αν και πιστεύω με πολύ μικρότερη διάρκεια. Η οικονομία μας σήμερα έχει χαμηλότερη παραγωγικότητα και διεθνή ανταγωνιστικότητα από τις περισσότερες ευρωπαϊκές. Η αδυναμία και η καθυστέρηση στη διαχείριση της προηγούμενης

κρίσης για μια σχεδόν δεκαετία και ο εφρουραρισμός πως απλώς μέσα από τη διεθνή ανάκαμψη και μείωση του κόστους χρήματος θα λυθούν και τα δικά μας προβλήματα μας φέρνουν σε περισσότερο δύσκολη θέση στην αφετηρία της νέας πρόκλησης. Η κατάσταση θα ήταν πολύ καλύτερη αν η αντιμετώπιση της κρίσης είχε ολοκληρωθεί πριν από το μέσο της δεκαετίας, με έμφαση στις δομικές αλλαγές και με χαμηλότερο δημόσιο και ιδιωτικό χρέος ως κληρονομιά της. Σε κάθε περίπτωση, δεν έχουμε χρόνο να κοιτάμε προς τα πίσω. Η δυνατότητα ισχυρής ανάπτυξης, μετά την έντονη αρχική ύφεση, σίγουρα υπάρχει, αλλά απαιτεί ουσιαστικές αλλαγές στο πως λειτουργούν το κράτος και η παραγωγή στη χώρα».

Ποιες είναι οι πρώτες εκτιμήσεις σας για τις δυσκολίες που θα ακολουθήσουν;
«Είναι δύσκολο να δει κανείς πως δεν θα καταγραφεί ισχυρή, διηθήρια, ύφεση αυ-

τός τους μήνες και τελικά σημαντική ύφεση για το σύνολο του έτους. Αυτή θα δοκιμάσει την κερδοφορία των επιχειρήσεων, τα τραπεζικά δάνεια και τη δημοσιονομική ισορροπία, που είναι, άλλωστε, συγκοινωνούντα δοχεία. Θα χρειαστούν σωστές αποφάσεις και στα τρία επίπεδα. Ο εισερχόμενος τουρισμός ενισχύει συστηματικά την ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια. Πλέον, πολύ μεγάλο μέρος της θερμής περιόδου αναμένεται να χαθεί, αλλά πίεσις μπορεί να υπάρξουν και μελλοντικά. Ενδεικτικά μια μείωση των σχετικών εσόδων κατά 20% θα μείωνε το ΑΕΠ κατά περίπου 2,5%. Κοιτώντας την επόμενη μέρα, το ζητούμενο θα είναι πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις, χωρίς εξαιρέσεις, θα αναδιαρθρωθούν ώστε να παράγουν ανταγωνιστικά προϊόντα και υπηρεσίες, εν όψει και της μειωμένης παγκόσμιας ζήτησης. Το τραπεζικό σύστημα θα μπορεί να εκμεταλλευτεί το παράθυρο ευκαιρίας και το δίχτυ ασφαλείας που είμαι βέβαιος πως θα προ-

σφερθούν πανευρωπαϊκά. Όμως θα πρέπει να επιλεγεί μια πορεία εξισορρόπησης ανάμεσα στην ανάγκη χρηματοδότησης επιχειρήσεων με θετικές προοπτικές και στην πρόνοια να μη γιναν τωβή ένα νέο κύμα μη εξυπηρετήσιμων δανείων».

Τι περιμένετε από τους Ευρωπαίους;
«Στην Ευρώπη, η κρίση οδήγησε μετά το 2008 σε σημαντικές αλλαγές. Όμως η διάθεση για ενδυνάμωση των θεσμών και της οικονομίας εξασθενήσε μόλις το κύμα της κρίσης πέρασε και οι κεντρικές χώρες βρέθηκαν σε τροχιά ανάπτυξης. Σημαντικές παρεμβάσεις εκκρεμούν, όπως η τραπεζική ενοποίηση και ο συντονισμός της δημοσιονομικής πολιτικής. Η Ιταλία, και άλλες χώρες, θα βρεθούν σε δυσμενή θέση εάν κληθούν να αντιμετωπίσουν τα ελλείμματα και τα συσσωρευμένα χρέη μόνες τους και χωρίς επαρκή συνδρομή από τη δημοσιονομική και νομισματική πολιτική στην ευρωζώνη».

ΠΡΩΤΟΓΝΩΡΟ ΠΛΗΓΜΑ

Ακυρώνονται όσα θεωρούσαμε δεδομένα

Η σημερινή κρίση για όλους είναι πρωτόγνωρη. Η Goldman Sachs τη συγκρίνει με την καταστροφή που ακολούθησε το τρομοκρατικό κτύπημα στους Δίδυμους Πύργους και οι ευρωπαίοι πολιτικοί μόνο με την καταστροφή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.
«Ένα τόσο άμεσο πλήγμα ταυτόχρονα στη ζήτηση και στην προσφορά σε παγκόσμιο επίπεδο, είναι πράγμα πρωτόγνωρο και μοιάζει με την επίδραση πολέμου στις οικονομίες. Ουσιαστικά, αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο δραστηριοποιούνται

οι άνθρωποι, και είναι φυσικό να ακυρώνει όσα θεωρούσαμε δεδομένα σε πολλές πλευρές της οικονομίας. Βέβαια, μπορεί κανείς να ελπίζει πως το πρόβλημα θα αντιμετωπιστεί, ή έστω θα περιοριστεί σημαντικά, σύντομα, και τότε σε αντίθεση με πολεμικές καταστάσεις, το παραγωγικό δυναμικό θα βρίσκεται σε μεγάλο βαθμό στη θέση του. Αρα μπορούμε να αναμένουμε πως η ανάκαμψη που θα ακολουθήσει παγκοσμίως θα είναι ισχυρή, όμως ο χρόνος και τα χαρακτηριστικά της θα εξαρτηθούν και από τις πολιτικές που θα εφαρμοστούν».

Αν όμως παρακολουθήσουμε τους δείκτες στις χρηματαγορές, δεν διακρίνεται αισιοδοξία...
«Οι αγορές αυτές προηγούνται της πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας καθώς ενσωματώνουν σε μεγάλο βαθμό προσδοκίες για το μέλλον. Προηγούνται στην πτώση και θα προηγηθούν και στην άνοδο. Νομίζω, όμως, πως υπάρχει εδίο κάτι που αξίζει ιδιαίτερη προσοχή. Πως η υγειονομική κρίση μπορεί να προκαλέσει και ισχυρές δευτερογενείς κρίσεις και έτσι τελικά η ύφεση να διαρκέσει περι-

οτερό. Αυτό μπορεί να συμβεί με πολλούς τρόπους, να απειληθεί η συνοχή της ευρωζώνης και η εφαρμογή των πολιτικών εμβάθυνσης που απαιτούνται, να υπάρξει αμφισβήτηση του υποδείγματος ανάπτυξης στις ΗΠΑ και της δημοσιονομικής τους σταθερότητας, να πολεμήσουν αδύναμες οικονομίες, κυρίως στην Αφρική και στη Λατινική Αμερική, ή να επικρατήσουν μεσοπρόθεσμα τάσεις απομωτισμού ανάμεσα στις οικονομίες και να αντιστραφεί η ενσωμάτωση της Κίνας και άλλων οικονομιών της Ασίας».